

Záškoláctví

- úmyslné zameškávání školního vyučování
- bez vědomí rodičů
- již od 1. třídy ZŠ a dále i na SŠ
- nejen porušení školního řádu, ale i provinění proti školskému zákonu
- jako důsledek školní neúspěšnosti
- často také spojeno s dalšími projevy rizikového chování

Vymezení:

- dítě
- rodiče
- škola – třídní učitel, výchovný poradce, ředitel školy
- OSPOD
- lékař
- Policie ČR
- soud

Subjekty:

- **vnitřní příčiny**
 - dědičné vlivy (např. temperament)
 - vrozené vlivy
 - neadekvátní mentální úroveň
 - neodhalené poruchy zraku, sluchu
 - dyslexie, dysgrafie
 - následky drobných poškození CNS
 - psychotická onemocnění
- **vnější příčiny**
 - ovlivnění rodinným či školním prostředím
 - životní události
 - vrstevníci
 - chudoba

Etiologie:

- impulzivní, neplánované
 - žák předem neplánuje, že nepůjde do školy
- účelové, plánované
 - žák předem plánuje odchod ze školy pod různými záminkami

Klasifikace:

- dle platného školského zákona:
 - §22 (3) Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni:
 - d) Dokládat důvody nepřítomnosti dítěte a žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem
 - §50 (1) Zákonný zástupce žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka. Podmínky pro uvolňování žáka z vyučování a omlouvání neúčasti žáka ve vyučování **stanoví školní řád**

Zákon č. 561/2004 Sb.:

- §17 Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele školy. Pravidla pro jejich ukládání obsahuje školní řád.

Vyhláška č. 48/2005 Sb.:

- MŠMT z roku 2002
- doplnění školního řádu
- možnost ZŠ a SŠ požadovat po žácích doložení nepřítomnosti ve vyučování ošetřujícím lékařem
- v případě, že rodič šel k lékaři až několikátý den nemoci, nemá šanci na předchozí dny získat omluvenku vůbec (bod 3 §2). S tímto souhlasí Sdružení praktických lékařů.

Metodický pokyn:

- při neomluvených hodinách většina školních řádů vychází při řešení problémů z metodického pokynu MŠMT z března 2002
- absenci žáků evidují třídní učitelé
- o neomluvené i zvýšené nepřítomnosti žáka ve vyučování informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje dále sleduje a vyhodnocuje
- pokud je doklad o nepřítomnosti žáka nevěrohodný může učitel požádat o spolupráci rodiče nebo příslušný státní orgán

Postup při řešení I:

- neomluvenou nepřítomnost do 10 hodin řeší výchovný poradce se zákonným zástupcem nebo zletilým žákem formou pohovoru
- více než 10 neomluvených hodin – svolání školní výchovnou komisi ředitelem
- více než 25 neomluvených hodin – oznámení o pokračujícím záškoláctví i s náležitou dokumentací příslušnému OSPODu

Postup při řešení II:

- opakované záškoláctví či příliš vysoká neomluvená absence – hlášení Policii ČR o zanedbání školní docházky
- oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu ohrožování mravní výchovy mládeže
- obvodní oddělení Policie ČR dle místa trvalého bydliště žáka

Postup při řešení III:

- Podle Cimlerové (2005) se radí rodičům uplatňovat obecně platné klíčové postupy:
 1. motivovat dítě k návratu do školy
 2. odstranit důvody záškoláctví
 3. zvyšovat odolnost dítěte vůči zátěži
 4. přezkoumat výchovné postupy ve vlastní rodině
 5. analyzovat s dítětem jeho nežádoucí chování, nacvičit správné reakce čas kontaktovat odborníky a všímat si podezřelých signálů

Náprava:

- podílí se třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka
- součástí prevence je:
 - a) pravidelné zpracovávání dokumentace o absenci žáků,
 - b) součinnost se zákonnými zástupci,
 - c) analýza příčin záškoláctví žáků včetně přijetí příslušných opatření,
 - d) výchovné pohovory s žáky,
 - e) spolupráce se školním psychologem a institucemi pedagogicko-psychologického poradenství,
 - f) konání výchovných komisí ve škole
 - g) spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí apod.

Prevence:

- dalšími opatřeními pro prevenci záškoláctví může být:
 - zvláštní režim omlouvání
 - doplnění omluvenky potvrzením ošetřujícího lékaře
 - jednoznačná lhůta pro doložení omluvenky
 - po této lhůtě (zpravidla 3 dny) je absence žáka prohlášena školou za neomluveno
 - řešení neomluvených absencí
 - zpřísnění praxe, kdy se záškoláctví hlásí normálně nad 25 hodin se posune pouze na 10 hodin
 - poté se kontaktuje OSPOD

Další prevence:

- ŠOTOLA, Jaroslav. *Systémová spojení: spolupráce jako nástroj překonávání důsledků sociálního znevýhodnění ve vzdělávání*. Praha: Člověk v tísni, 2012, 121 s. ISBN 978-80-87456-25-5.
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších změn
- www.msmt.cz
- www.ostrovzl.cz

Zdroje:

**Děkujeme za
pozornost.**